

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkoztató cikkek stb. i. tézendők.

Nyilatkoztató cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak területegységéért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Iparfejlesztés és kereskedelem.

A kereskedelemügyi miniszterium 1893-ik évi költségvetésében az annyira fontos iparfejlesztési és kereskedelmi czélokra nagyobb összegek vannak előirányozva, mint voltak 1892-re. Lunkács Béla, mint a költségvetést kísérő jelentésből is kitűnik, teljes mértékben méltányolja e czélok jelentőségét.

1892-ben ipari és kereskedelmi czélokra csak 125,000 frt volt előirányozva, mely összeggel szemben a jövő évre 300,000 frtot irányoz elő a miniszter. E nem jeletéktelen többletnél is megnyugtatóbban hat a miniszter azon kijelentése, hogy az iparfejlesztés terén föltétlenül szükségesnek tartja egy nagyobb szabású akció megindítását. — Tel-

jesen egyetértünk a jelentés azon szavaival, hogy az e téren mulhatatlanul szükséges teendőkkel és feladatokkal szemben igen csekély volt azon összeg, melyet a törvényhozás iparfejlesztési czélokra eddigelé a miniszter rendelkezésére bocsátott.

A rendszeres iparfejlesztés mulhatlan föltételeiként a miniszter a következőket sorolja elő:

A gyáripar terén új iparágak meghonosítása, fejlődésképes régi iparágak fejlesztése és erősítése; — a kis-ipar terén a szövetkezeti ügy előmozdítása, a kisiparosoknak segédgépekkel való ellátása; a házi-ipar nagyobb mérvű országos szervezése, hogy ezáltal a parlagon heverő nagy munkaerő állandóan értékesíthessék és ezzel egyúttal az ipari foglalkozás népünk körében általánosabbá tévessék; az ipari szakoktatás terén a már fennálló intézetek s tanműhelyek fejlesztése és kiegészítése, — e mellett pedig új gyakorlati ipari szakiskolák, tanműhelyek és szaktanfolyamok létesítése, — ezek részére tantervek képzése, gépek, minták és általában a jól szervezett szakoktatás által megkívánt felszerelés berendezése — mind oly teendők, a melyek egy rendszeres iparfejlesztésnek mulhatlan föltételei, a melyek azonban anyagi eszközök nélkül nem valósíthatók meg s ennélfogva kell nagyobb fedezetről is gondoskodnunk.

Fejlesztési akar továbbá a miniszter már fönnálló, fejlődésképes iparágakat is, minők pl. az annyira fontos textil- és bőripar. A kisipar terén a szövetkezeti raktárak ügyével kapcsolatban a kisiparosoknak segédgépekkel való ellátását, valamint szakképzett iparosok és segédszemélyzet nevelését tartja szükségesnek, mulhatatlanul nagyobb áldoza-

tokat kíván a háziipar nagyobb fölkarolása és országos szervezése is. Viszont az ipari gyakorlati szakoktatás fontos érdekei új szakiskolák és tanműhelyek föllállítását követelik. Ilyenek lesznek a gölniczványi vasipari tanműhely, a marosvásárhelyi fa- és fémm-, valamint a székelyudvarhelyi kő- és agyagipari szakiskola stb.

Külkereskedelmi czélokra 150,000 frtot irányoz elő a miniszter; 50,000 forinttal többet, mint a múlt évben. A kereskedelmi muzeumról a jelentés többek között ezeket mondja:

A kereskedelmi muzeum fiókjaival, képviselőiségeivel, ügynökségeivel és utazóival, a hazai ipar fejlesztése és kiviteli kereskedelmünk emelése körül kifejtett tevékenységét fokozatosan mind szélesebb körre terjesztette ki s ma már nem tekinthető oly tisztán instructiv-közegnek, mely iparosaink gyakorlati ismeretkörének kibővítését a bel- és külföldi kelendőbb cikkek mintáinak közszemlére tétele által elősegíti, hanem az egyszersmind a Balkán félszigetre irányuló kivitelünknek központját s főleg kisebb kiviteli cégeinknek nélkülözhetetlen támaszát képezi. Ezen intézmény a Balkán félsziget fontosabb forgalmi gócpontjain közvetlen üzleti összeköttetéseknek létesítése czéljából szervezett kirendeltségeinek és ügynökségeinek hálózatával már is igen hasznos szolgáltatásokat teljesített az által, hogy kiállítóinknak érdekeit önzetlenül, minden üzleti nyereség keresése nélkül képviseli s a külföldi vevők hitelképességét részrehajlatlanul megvizsgálni képes; másrészt pedig az által, hogy a gondosan kiszemelt legalkalmasabb kiviteli cikkeinkből egybeállított mintáitárai segítségével különös vonzóerőt képes gyakorolni a külföldi vevőkre, a kik ekkép ipartermékeink fölől nemcsak gyors-

A „Székelyföld“ tárczája.

Az ócska kastély lakói.

— Elbeszélés. —

Irta: Hevessi Jenő.

III.

Alig néhány hónap mulva megcsendült az ódon kastély karosu tornyában a kised lélekharang. Szegény Igaz Abel siratta el. Egy zivataros hideg éjjel meghűtötte magát, amint könnyedén öltözve, a rendszeres éjjeli vizsgálatot tartotta.

Bogáthy Zsigmond vigasztalhatlan volt. Elvesztette legkedvesebb emberét, derék tisztartóját. Fényes temetést rendezett neki. Alig tudták elkényszeríteni a frissen hantolt sir mellől. Sirt, zokogott, mint egy árván maradt gyermek anyja siralmán. Nem fizetett szolgálja volt öneki Abel, hanem hűséges barátja, a melyet keresve is alig lehet találni.

Sirjára egy díszes, márványkőből készült emlékoszlopot állíttatott, melyre nagy, ékes, aranyos betűkkel volt rávéve:

Kegyetlen halál! tégy jót velem,
Add vissza hűséges Ábelem . . .

Sokszor lehetett látni az öreg Bogáthy Zsigmondot, amint az elhunyt sirhalmán órák hosszáig elüldöglött, erősen magába mélyedve. Majd mintha beszélne hozzá, hasznos tanácsot kérne tőle, igaz, őszinte véleményt, a melynek hiányát nagyon megérezte.

Nem bízott többé senkiben sem. Fukarkodni kezdett. Ő fogadta fel a cselédséget, ő fizette is ki a bérüket, nehogy valaki megcsalja. Bizalma is sirba szállott Abel barátjával.

A szomszéd földbirtokos végre ajánlott a szomorkodó Bogáthynak egy tisztartót, egy őszbe vegyült volt cseh trombitást, ki hivatala lett volna Abel helyét betölteni.

Mikor felfogadta őt Bogáthy, erősen szívére kötötte a magyarul csak töredezőve beszélő Timpelmeyernak:

— Aztán, barátom, úgy vigyázzon ezentúl a kezére bízottakra, mint a saját szemé fényére. Ha valaki nem dolgozik rendesen és lopja a napot, csak szóljon nekem. Majd kiadom én neki hamarosan az utat.

Féltek is tőle a cselédek. Az új tisztartó, ha valami mulasztáson érte őket, csak avval fenyegetődzött, hogy:

— Várt nur, várt! Mekmontom a ténsurnak, hoty vatytok rebell handok. Nem tolkoszni mint kell, hanem játszani rendesen . . .

És a cselédek mindjárt másképpen igyekeztek kötelességeiknek eleget tenni, nehogy valahogy bevaltsa fenyegetődzését és panasza menjen.

Eredeti figura volt az öreg tisztartó.

Alacsony, tömzsi alak. Vastag, mint egy ezeréves fának a törzse. A jobb lábát a legutóbbi háboruban elvitte egy ellenséges ágyugolyó, melynek helyét egy fából készült láb pótolta némileg. A mellén egy arany érdemkereszt fityegett. Ezt a világ minden kincséért le nem vetette volna. Ott lógott folytonosan rajta. Az orra nagy, vörös volt, melyet néhány szépen kifejlődött szemölcsa díszített. Elő tanuja egy hajdan jobb kornak. A jobbkezével meg folyton a szájaához kapdosott, mintha most is a lelkesítő harczi riadót fujná:

— Előre! előre!

Pedig csak megintette a lustálkodókat:

— Jobban, jobban, kutyákok!

Nem kell azonban azt hinni, hogy az öreg Timpelmeyer mindig olyan szigorú és megvesztegethetlen volt, mint az elhalt Abel. Ő is csak olyan volt, mint a legtöbb fizetett szolgál: kirelhetlen, amíg meg nem kenték a . . .

Óhó! . . . Még valahogy oda lyukad ki a dolog, hogy az öreg urnak csak a tenyerét kellett megkenni valamicske pén felével és hallgatott, miként a néma sir.

Vétek volna ezt állítani. Mert valójában nem

tájékozást szerezhetnek. hanem az általuk kívánt üzleket azonnal meg is köthetik. A kereskedelmi muzeum által fentartott mintárral kapcsolatos kereskedelmi képviselőségek közül eddigelé a szerajevói, belgrádi és szófiai kirendeltségek erősödtek meg annyira, hogy tevékenységük sikere a jelen keret fentartása által eléggé biztosítottak tekinthető.

Az egykoronás új ezüst pénzből a jövő év folyamán harmincz milliót szándékozik kiveretni a pénzügyminiszter s körülbelül ugyanannyit lesz képes a jövő év végéig osztrák kollegája előállítani. Az új egykoronás lesz tudvalevőleg hivatva a forgalomban helyére lépni a jelenlegi egy forintos államjegyeknek. Az utóbbiak átlagos évi forgalma 72—80 millió közt mozog, a jövő évben készíthető mennyisége az egykoronásoknak tehát korántsem lesz még elégséges arra, hogy az egy forintos államjegyeket nélkülözhetőkké tegye s így ezeknek részben vagy egészben való bevonása csakis 1894-től kezdve léphet a megvalósítás stádiumába.

Két törvényjavaslat.

A képviselőház közgazdasági bizottsága Andrássy Tivadar gróf elnökle alatt szombaton ülést tartott, melynek megnyitása után elnök melegen üdvözölte a kereskedelmi minisztert, ki-kez ezuttal van először szerencséje a bizottságnak. (Élénk éljenzés.) Lukács Béla miniszter köszöni az elnöknek s a bizottság tagjainak a szíves üdvözlét s a maga részéről jóakaratu támogatást kér. Ezután tárgyalás alá vette a bizottság az ipari és gyári alkalmazottaknak baleset elleni védelméről s az iparfelügyelők szol. törvényjavaslatot, melyet Miklós Ödön előadó elfogadásra ajánlott. — Wahrmann Mór technikailag nem véli célszerűnek, hogy a két feladat egy törvényben oldassék meg. Több apró megjegyzés után örömmel üdvözlö a javaslatot. — Rosenberg Gyula azt hiszi, helyesebb lett volna az iparfelügyelői intézmény szervezésére szorítani a törvényt.

Lukács miniszter szerint kezdetben úgy volt tervezve, hogy a baleset elleni biztosítási törvénybe foglaltassanak a védelemre vonatkozó rendelkezések is, de a tárgyalások azon meggyőződésre vezettek, hogy még korai volna a balesetek elleni biztosításról törvényt alkotni, de másfelől szükséges több tekintetben kiegészíteni a jelenleg fennálló adminisztratív intézkedéseket. Ezért látszott célszerűnek felvenni a javaslatban foglalt idevágó intézkedéseket. Iparfeljölésünk érdekei szólnak a mellett, hogy legalább a főbb vonások törvényben rendeztessenek. A részleteknél készséggel hozzájárul a célszerű módosításhoz, megjegyzi azonban, hogy a törvénynek nem

az a feladata, hogy az ipartörvényben lefektetett adminisztratív szervezetet módosítsa, a felebbesési forumok érintetlenül maradónak. Az iparfelügyelők által teljesítendő gyári vizsgálat csak a tulajdonképeni gyárakra van kiterjesztve s a mi nem gyár, arra nézve érintetlen marad az ipartörvényben foglalt iparhatóságok illetékessége. Az egész teendőt az iparfelügyelőkre bízni oly költségekkel járna, hogy ezt jelenleg szol. nem hozhatja javaslatba. Nem állítja, hogy ez igen sürgös javaslat, de tény, hogy a benne foglalt kérdések rendezése gyakorlati szükségnek felel meg.

Hegedűs Sándor a javaslat mindkét czélját szükségesnek tartja. Hazai viszonyaink nem nyújtanak alapot a baleset elleni biztosítás állami eszközzésére. A javaslat első fejezetében foglaltaktól pozitív hasznót vár az iparstatisztika szempontjából is. Az iparfelügyelők tulajdonképeni feladata az ellenőrzés, a serkentés és utbaigazítás. Különb. határozottan a kerületi rendszer mellett van. — Herics Károly örömmel üdvözlö az iparfelügyelői intézményt, a mely bizonyára prosperálni fog.

A bizottság ezek után a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta s áttért annak részletes tárgyalására.

Az 1-ső §-t elfogadta a bizottság oly értelemben, hogy a benne foglalt felsorolás nem exemplikativ, hanem taxativ és azon megtoldással, hogy a miniszter felhatalmaztatik arra, hogy az üzem természetéhez képest szükséges hasontermészetű további óvintézkedéseket rendeleti uton állapítsa meg. A 2—7-ik §§-ok érdemleges módosítás nélkül elfogadása után a tárgyalás folytatása szerdán d. u. 5 órára tüzetvén ki, az ülést véget ért.

Rövid oktatás a koleráról.

Az „Egészség“ most megjelent számában Fodor József professor népszerű oktatást irt a fenti czim alatt a koleráról. Ez az oktatás, melyet átvesszünk, annál figyelemreméltóbb, mert a leg egyszerűbb módjait ajánlja a fertőtlenítésnek.

1. A kolerát a kolerás betegek ürüléke és hányadéka okozza, melyben megszámlálhatatlan sok é. láthatatlanul apró csirája, fertőző anyaga van a kolerának. Ha tehát valaki a kolerás ember ürülékéből is talál nyelni, a gyomrában s beleiben elszaporodnak azok a csirák s megbetegítik, sőt meg is ölik őt.

2. A kolerás ürüléke vagy hányadéka különféle módon juthat az egészséges ember gyomrába. Például: elföcskendezik, elhullatják az ürüléket ágyneműre, ruhára, padlóra; ráhull az ápoló kezére; most megszárad és elporlik az ürülék és láthatatlanul szánkba kerül.

Méltán kérdezhetne tehát önmagában az öreg Bogáthy, hogy mi lehet ennek a hirtelen változásnak az oka?

Semmi más, mint hogy a furfangos cselédek kiismerték az extrombitás gyöngéjét és szépen kengették a — torkát. S minthogy a rozzant kocsi is csak akkor nyikorog, mikor nincs megkenve, az öreg Timpelmeyer is elhagyta a nyikorgást.

Szóval, a sürü borovicska-kengetés után egyszerre megváltozott az eddigi szigorú felvigyázó és mind ritkábban ment panaszra.

Egy reggelen az Ilus a tömészközben egy marék nagyszemű kukoriczával többet talált a libáskába tömni, amitől a gyenge jószág megelégtelt a földi dicsőséget és — elpatkolt.

Timpelmeyer rögtön ott termelt és felhuzva vállát, bozontos szemöldökét, teljes szigort mutatva, reákiáltott a gondatlan cselédre:

— Há! vász vár dász? Mit csinálni ennek az áldott jószágnak?

— Ne kiabáljon, Meyer bácsi, — csitítja halkan az extrombitást — mert meghallja az öreg ténsur.

— Há! kutyákok vagytok, apát és vót az: én hallgassam magamat, mikor te csinálni kár az enyém Herr gazda?!

— De hiszen én egészen véletlenül tömtem meg jobban, mint máskor — veté ellen Ilus.

— Hát aztán? Miért nem vigyázni jobban magadat? Gondolni, ugy-e: „Ez a fén polont ereg

Ha az ürüléket árnyékszékbe, udvarra, utozára kiürítik, ott is elporladhat s az egészségesek tesébe juthat.

Az elporlott, széthordott ürülék ivóvizbe, ételmi szerre is eljuthat (pl. tejbe, gyümölcsre, eltett hideg ételre, kenyérre) s azzal viszzük a gyomrunkba; avagy nyirkos padlóra, falra, udvarra, szemétre jut az ürüléknek valami része s onnét kerül testünkbe.

3. A kolera ellen tehát az a legfontosabb tenni-valónk, hogy a beteg ürüléke szerre ne jusson a lakásban és ne fertőztessé be a lakást és a házat. E végből legjobb, ha a beteget kórházba alhatjuk; ha ezt nem tesszük, fektessük a beteget külön szobába, tartsuk tisztán és tegyük mindent, amit beszennyezett, ártalmatlanná, vagyis dezinficiáljuk. A látogatókat küldjük el.

4. A kolerás ürülékét és hányadékat ártalmatlanná tesszük, ha kétszer-háromszor annyi erősen forró lugot öntünk rá, avagy ha sürü mésztejjel keverjük (annyi mésztejet veszünk, amennyi az ürülék). Azután árnyékszékbe, avagy a kertben ázott friss gödörbe üríthetjük.

5. Ürülékkel szennyezett fehérneműt, ágyneműt (lepedőt, czihákat) tegyük lugba és főzzék ki.

6. A nem mosható beszennyezett ruhát és ágyneműt, szalmát s efféle legjobb elégetni, avagy legalább is akasszák a napra, a kertbe vagy a padlásra s 8—10 napig jól szellőztessék és száritsák.

Ugyanígy bánhatnak más, lugban nem mosható tárgyakkal is, pl. kanapéval, párnával, székekkel, vánkossal, matráczbéllel.

7. A padlót, az edényeket, a nyoszolya fáját és efféleket, miket a beteg beszennyezett, forró luggal surolják, illetve sürü mésztejjel itassák be.

8. Járvány idején tartsa mindenki tisztán a kezét, száját és az egész testét. Kezüket minden evés előtt mossuk meg vízben, szappannal vagy eczettel. Szánkat öblítsük evés előtt vízzel vagy eczettel. Nyálunkat ne nyeljük le, mielőtt szánkat meg nem mostuk.

9. Élelmi szerünk és italunk tiszta legyen. Ne igyunk állott vizet; sőt a friss vizet is jó előbb felforralni és borral inni. Semmiféle hideg, állott ételt ne együnk meg, hanem csupán frissen sültet, főttet, piritottat.

10. Gyomrunkat, beleinket tartsuk rendben okos életmóddal. Pálinka, konyak, bor megárt, ha sokat iszunk, nem hogy használna. Hasmenést ne hanyagoljuk el, ne gyógytassuk koleracsöppkekkel, hanem forduljunk orvoshoz és tartsunk diétát.

11. A beteget jó szívvel és türelemmel ápoljuk és melegen tartsuk, amíg orvos érkezik. Az ápoló, ha kezét, száját és ruháját tisztán tartja, nem forog veszedelemben.

12. A lakást tartsuk tisztán, szárazon és szellősen; söpörjék szorgalmasan s a port nedves ruhával töröljék le.

A szennyes és fertőző lakást kimeszeléssel, a padlókat forró luggal felsurolásával lehet tisztítani és dezinficiálni.

Timpelmeyer úgy sem menni panaszra? ... Olyan nincs. Menni panaszra.

— Ugyan ne mondja meg a tisztartó ur annak a becsületes öreg urnak! — könyörög, kezét öszszetevé a megijedt bűnös.

— Te disznó hund, aki vagyol! nem tudol szat, hogy az ereg ur nem becsületes, hanem tekintetes ... há? Most már csak azért is menni panaszra, hogy egy kis bildungra megtanítsalak tégedet!

El is indult az öreg. De Ilus hirtelen visszahívta:

— Jöjjön vissza, aranyos Meyer ur, mondok valamit magának.

— No, mit akarsz mekint, te ... te ... nem is tudok, hogy micsoda!

— Hát igazán panaszra akar menni?

— Hát persze, persze. Miért ne menne panaszra az ereg Timpelmeyer? Van okája, szörnyű nagy okája. Hónap sipircz innen.

Ilus ijedten felsikoltott.

— Jaj, édes jó Istenem, anyám meghal bujában, ha megtudja, hogy elküldtek innen a szolgalatból.

— Mit! anyádat is élsz még?

— Él bizony.

— Hány éves megvan?

— Hatvan éves mult az őszzel.

— Majd olyan ereg, mint én — jegyzi meg a tisztartó.

úgy állott a dolog. Timpelmeyer nem volt pénzzel megvesztegethető. Sokkal többet adott ő a becsületre, semhogy ezt tette volna. Mással kellett őt szelidebbé tenni, hallgatásra bírni. Nem osengő érczcel. Akik pedig nem ismerték gyenge oldalát és pénzzel akarták a tenyerét kenni, azokat sietett följelenteni az öreg Bogáthynek:

— El kell külni, mein Herr, ezeket a kutyákat a szolgalatból.

— Már miért küldenök el?

— Nix nutz, nem ér az ekész emper egy koryanatan borovicska sem.

Itt a bibi! Önmagának lett az árulója az öreg. Timpelmeyer tehát a borovicskát szerette olyan nagyon, hogy érte a becsület ösvényéről is lelépegetett, hogy kiszáradt torkát megnedvesítse egy kisé.

Igy aztán természetesen könnyebben ment a cselédség dolga. Kezdték megszokni az ódon kastélyt és nem mentek el olyan hamar a szolgalatból, mint eddig, ami felett az öreg Bogáthy nem kevésbé csodálkozott.

Mig ezelőtt minden héten másik cseléd tömte meg jóféle kukoriczával az apró jószágokat, most már néhány hónap óta ugyanaz a kis göndörfürtű Ilus kinozza azokat. A béres is már régóta szolgálja „az öreg tekintetes urat“. A disznópásztor pedig már egy fél év óta hajtja ki reggelenkint a négylábu süvővényeket szépen hangzó tülökszó mellett a legelőre.

Különfélek.

— A belügyminiszter elrendelte, hogy a Budapestre érkező utasok 5 napi megfigyelés alá helyezzessenek.

— Székely műiparos. Ifj. Czibalmos Ferencről, ki messze vidékeken már sokszor szerzett dicsőséget a székely iparnak, meleg hangon írta a „Székely Nemzet” mult vasárnapi száma a Mikó-kollegium butor-berendezési munkálatainak befejezése alkalmából. A székely műiparosok között — írja a „Sz. N.” — kiváló helyen áll ifj. Czibalmos Ferenc k.-vásárhelyi műasztalos. Az általa készített butorok ismeretesek már egész Háromszékben és Csíkszékben. Csínosság, szoliditás tekintetében bármely gyárral kiállják a versenyt. Czibalmos Ferenc rendezte be pár évvel ezelőtt a n.-enyedi Bethlen-főtanoda új dísztermét s mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik az izléses, tartós munkáról. Nagyobb vállalkozásai közé számítható a Mikó-kollegium berendezése szekrényekkel, katedrákkal és asztalokkal. Minden egyes darabon látszik az értelmes, szakképzett iparos kezényma. Czibalmos Ferenc az újabb nemzedékhez tartozik; növendéke volt a k.-vásárhelyi faragászati iskolának, a budapesti technológiai intézetnek.

— Kolera. Mióta a kolera a fő- és székvárosban fellépett s a lapok a nemes magisztrátust alaposan kiporolták, egymást érik a felsőbb bacillus-irtó rendeletek. És megmozdult az a sokat szidalmazott közigazgatás oly erélyvel, minőre a feldicsért bürokratizmus az ő rendszeres lassúságával sohasem lenne képes. E megyében még a legkisebb helységekben is meg van minden lehető téve a fenyegető vész elhárítására. Különben minden jel oda mutat, hogy az a tenger karból, mit mindenütt elpusztítottak, kárbaveszett költség, mert az idén a kolera — mely Hamburgban kiadta dühét — megynkbe nem fog eljöni.

— A közigazgatási fogházak megszűntetése. A külön közigazgatási fogházak jövőre meg fognak szűnni a képviselőház igazságügyi bizottsága által legközelebb letárgyalt s a házban is nemsokára napirendre kerülő törvényjavaslat azon rendelkezése folytán, mely szerint a fogház- és elzárás-büntetés bírósági fogházakban fog ezután végre-hajtatni, habár közigazgatási hatóság szabta is ki a büntetést. E javaslat előrelátható elfogadása esetén külön közigazgatási fogházak nem fognak többé építtetni s a meglevőket tolonoz-, esetleg dologházakra fogja a belügyminiszter felhasználni.

— A kolera állása a legutóbbi jelentések szerint a következő: Hétfő éjféltől kedd éjfélig 27 betegedés történt, közülök meghalt 11. Tolnamegyében is fellépett a kolera. Szegeden eddig összesen 7-en betegedtek meg, meghalt 3. Deesen 2 kolera-betegedés történt.

— A javító intézetek 1891-iki állapotáról már elkészült az igazságügyminiszterium jelentése. Közöljük belőle az érdekesebb adatokat. Az aszódiai javító intézetnek 1891-ben összesen 231 lakója volt, a kik közül rovtó multu 106, büntetlen 125. Az

— Ugy-e, nem megy panaszra? Ugy-e, csak meg akart ijeszteni? — hizeleg az öregnek Ilus.

— Dehogyan akart. Menni bizonyosan panaszra.

— No, ha nem megy panaszra, hozok magának egy tüveg borovicskát ajándékba — igyekszik megnyerni Timpelmeyert a megijedt leányzó.

— Vász? — kérdi az öreg, egészen a leányhoz huzódva — borovicskáról beszélsz? Te kutya, a ki vagyol, nekem akarsz adni borovicska? ... Mi nek akarsz aztat nekem adni ... há?

— Hogy ne menjen panaszra.

— Nem menni panaszra? Hát ilyen kutyákok vagytok titeket? No, azért is menni ...

— Ugyan ne menjen! az égre kérem, ne menjen! — esdekel Ilus könyező szemekkel. — Inkább hozok jobbat, sokkal jobbat, mint a multkor.

— Jobbat, igazán jobbat hozol? — tudakolja hévvel az öreg Timpelmey. — No, ha csakugyan jobbat hozol, akkor nem szólni mostan az ereg urnak ... Hanem sokkal jobbat kell neked hozni, mert a multkori infámis rossz vótá: kettő ekész napot nem jó vótam tüle ...

Még meg is simogatta a reszkető leánynak göd-rös állat erre a mennyei vigaszként ható szavak hallatára.

(Folytatása következik.)

életkort tekintve 10 éven aluli volt 2, 10 — 15 éves 61, 15 — 20 éves 168. A legtöbb, 93, lopás miatt került az intézetbe. A kolozsvári javító intézetben 1891-ben megfordult 86 növendék. Büntetlen multu volt 64, büntetve volt 22. A kort tekintve: 10 — 15 éves volt 17, 15 — 20 éves 69. A rákos-palotai javító-intézetben (leányok számára) összesen 29 növendék volt, büntetett multu 19, büntetlen 10. Korra nézve, 10 — 15 éves volt 23, 15 — 20 éves 6.

— Budapesti bőrök. A napokban nagy riadalmat okozott Kézdi-Vásárhelyt egy Budapestre érkeztet báránypör-szállítmány. A közigazgatási hatóságunk nálunk nem három nap, de még három óra sem kellett a bőrök legalaposabb dezinficiálására: a megérkezés után két órával már égett az egész bőrcsomag s a harmadik órában már a postahivatal s a megrendelő lakása is fertőtlenítve volt.

— Egy 48-as honvédszázados temetése. Nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra Sepsi-Szentgyörgyön Gyárfás Károly volt 48-as honvédszázados. A boldogult nagy kort ért el, 85 esztendődt élt, igen változatos és küzdelmes életet. Ebből több mint hatvan évet töltött közpályán, mint hivatalnok és katona. A szabadságharc után mint fogoly 7 esztendőig volt Kufstein lakója, míg a királyi kegy szabadságát vissza nem adta. A temetési szertartást Révay Pál lelkész végezte, szép beszédben emlékeztetve meg a boldogult élet-pályájáról, melynek éppen akkor szakadt vége, midőn a magyar nemzet az aradi gyászos október hatodikának szentelt gyászünnepe. Aztán kiki-sérte a résztvevő közönség az érdemes halott koporsóját az ev. reformátusok temetőjébe, hol a boldogult által már előre kijelölt sir fogadta méhebe egy derék, kedves öreg urnak tetemeit. Az ev. ref. egyházi dalára gyászdala közben domb emelkedett a sirra. Béke lengjen felette!

— Tánciskola. Molnár Mihály előnyösen ismert régi táncztanítónk, ki városunkban már sok nemzedéket képezett ki a tánczban, folyó hó 16-án táncziskolát nyit. Gyermeket 6-tól fél 8-ig, felnőtteket fél 8-tól 10 óráig tanít esténként a város-ház nagytermében.

— Koleras történet. Mióta a Budapestre jövő utasok 5 napi orvosi megfigyelése elrendeltetett, rossz idők járnak a szegény vigécekre. Utazának ők a legbacillusmentesebb porcellánban, vasban: ők mindenütt a közigazgatási erély és jóakarát célzatlábi. Egy szegény vigécz, míg egy 1000 ftos üzletet megköt, legalább 10-szeres dezinficiáláson keresztül kell esnie. Karbóllal fekszik és karbóllal ébred. Míg más jámbor keresztény otthon ül, szublimáltat mosdik s cognacot iszik jó bővön, addig a szegény vigécz meg városról városra üzletet csinálni s átszenvedi mind azon kinokat, mikkel a bacillusnak közigazgatási uton való irtása jár. Aztán meg néhol alaposan meg is tréfálják őket. Nálunk is erősen mulatnak egy histórián, mely egy posztóban utazó vigécz-czel történt. Hogy és mikor esett meg vele ez az eset, nem tudatik, s hogy valójában megtörtént-e, az sem bizonyos, de az már bizonyos, hogy beszél-lik. Egy vendéglős, véglegesen elkeseredve a dolgok „rossz menedéke” felett, hogy t. i. a kolera miatt nem járnak jól fizető vigéczek, elhatározta magában, hogy ha az Isten egyet rendel, azt meg is tartja jó ideig magánál. És a jó Isten adott is egyet neki a fentiszelt posztóban utazó vigécz személyében. A vendéglős nagy előékenységgel fogadja s pompás vacsorát ad neki. A székely konyháknak legjelesebb produktumai kerültek az asztalra; volt bősős hus gyengén kirántott friss káposztával s kövér libapcsénye ugorkasalátával és pompás gyümölcs. Azt mondják, hogy a bacillus-irtás szempontjából elfogyasztott piros borban egy szemernyi higany is volt, de ha ezt el nem hiszszük is, azt bátran elhihetjük, hogy a szódavíz és kájszermarhoz szokott német gyomor a zsíros székely eledeleket nem birta meg. Az ugynevezett „gyanus tünetek” nemsokára jelentkeztek s a vendéglős nagyot nevetve markába, lóhalálában szaladott a hatóságához jelenteni. És lön nagy ribillió. A hivatalos személyek a helyzethez mért komor ábrázattal s borzongó háttal mentek az első eset konstatálására. Ott feküdt a szegény vigécz, a székely konyhától pocskéká téve s eltelve egyebek kivül a halál félelmével. Az orvos alaposan megvizsgálva a betegets-megtudva az esteli menüt, derült arccal konstatálta, hogy veszély nincs. Ot napig [megfigyelés alatt marad, s mikor jól esik, egy ék, egy ék, a ludjék. És a vendéglősnek 5 napig jól fizető vigéczze volt.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét a m. kir. államvasutak gépgyárának igazgatósága által deszka, lécz, zsindely, bükkfaszén és tölgyfa, továbbá a m. kir. államvasutak igazgatósága által fém- és vasnemű anyagok és faszén szállítása iránt kibocsátott pályázati hirdetményekre. A közelebbi

feltételek a kamara irodájában megtekinthetők. Maros-Vásárhelyt, 1892. október hó 6-án. Tauszik B. Hugó, elnök. Réthy Dezső, titkár.

— Szállítás. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét a m. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége által agyag-, kő-, fa- és fémnemű anyagok szállítása iránt kibocsátott pályázati hirdetményre. Pályázati határidő 1892. évi október hó 30-ika. A közelebbi feltételek a kamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— Lakodalom menyasszony nélkül. Egy zombori jómódú iparos leányát feleségül kérte egy csonop-lai fiatal mesterember. A leány mást szeretett, tehát sehogysem akart engedni a fiatal ember kívánságának és a szülők akaratának. Már ki volt tüze az esküvő napja s a leány még mindig vonakodott. Végre a nagy nap előtt való este a szülők olyan súlyos és kézzelfogható argumentumokkal léptek fel, hogy a leány mindent megígért. Nyugodt lélekkel feküdt le a szülők, a leány még fenmaradt az alatt az ürügy alatt, hogy se-lyempántlikákat készít a lakodalmas fogatok szá-mára. Reggel megjött a vőlegény, módban hagyva Csonop-lan a háznapot, hogy süssék-főzzék a nagy ebédet 70 ember számára. Lassankint egybesereglett a násznép is, de hiába, mert a szülők nagy sopánkodással kénytelenek voltak bevallani, hogy a menyasszony szobája üres, a madár kiröpült a kalitkából. Nagy bánatában azután a násznép megette a lakodalmi ebédet. Hogy a boldog meny-asszony hová lett, azt maig se tudják.

— Az utolsó Báthory. Orosz lapok most egy Báthory Szimolin báróiról írnak, egy előkelő kurlandi család sarjadékáról, ki azt állítja magáról, hogy ő Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel királynak utolsó sarjadéka. Ha ez áll, a nemes elő-dők aligha lesznek büszkéek utódjukra. Báthory Szimolin tudniillik azzal tette a Báthory-nevet emlegetetté, hogy beült egy rigai vendéglőbe, rendelt magának egyszerre husz pohár sört s a poharakat sorra a vendégek fejéhez vagdalta. Természetesen kidobták. Másnap az utolsó Báthory revolverrel támadta meg egy rigai lap szer-kesztőjét, ki azt a botrányt kiírta, de csak könnyű sebeket ejtett rajta. Minde botrányok miatt a bá-rót a kurlandi nemesi kamara elé állították, mely Báthoryt rangjára méltatlannak illette s nemes-ségétől megfosztotta.

— Egy felfalt Afrika-expediczió. Hodister őrnagy expedicióját az arabok a Kongo felső folyásánál, Rebi-Rebi közelében, felkoncizolták. A messzárlás-ból négy embernek sikerült egy csónakon elme-nekülni. Ezek közül egyiket a gyilkoló égalj el-pusztította, egy másik a csónakon nap-szúrás kö-vetkeztében megőrült s a folyamba ugrott. A két élve maradt szerencsésen elért egy belga állo-mást s egyik közülök a napokban Londonba érke-zett. Ez a megmenekült azt beszéli, hogy az ara-bok, mikor az európaiakat felkoncizolták, a sze-rencsétlenek holttestét szerencsén rabszolgáiknak ajándékozták. A szerencsésen azután jó étvágygyal elköltötték a fehéreket. Hodister őrnagy, az ex-pediczió vezére, az elesettek között a legelsőik egyike volt.

— Emberáldozat Európában. A Daily Chronicle levelezője azt a szenzációs leleplezést teszi, hogy Oroszországban, a szaratovi kormányzóság tatá-rai közt, még mindig divik az emberáldozat. Per-sze a tatárok pogány ágánál, a votják-tatároknál. A bálványának minden évben feláldoznak egy em-bert. Az idén egy Matunin nevű paraszt életével akarták kiengesztelni a haragvó Istent. Matunint lábánál fogva felkötötték egy fára, nyakán mély sebet ejtettek, a lecsorgó vért felfogták, azután mellkasát folszakították s a szívet kitépték. Vége-zetül pedig az embervérrel bekent bálvány körül őrzőgő tánczot jártak.

Piaczi árak.

Kézdi-Vásárhelyt, 1892. október 6-án.

Buza (tisztá)	hektóliterenként	7 frt 30 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Rozs (tisztá)	"	5 frt 28 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Arpa (tisztá)	"	5 frt 09 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Zab	"	5 frt — kr
Törökbuza	"	5 frt 05 kr
Kása (köles)	"	11 frt 22 kr
" (árpa)	"	17 frt 50 kr
Borsó	"	7 frt 50 kr
Lencse	"	14 frt — kr
Fuszulyka	"	6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	— frt 80 kr
Marhahus	kilógrammonként	— frt 48 kr
Disznóhus	"	— frt 48 kr
Juh-hus	"	— frt 28 kr
Szalonna	"	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 24 kr

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

Kiállítás Páris 1889. Legnagyobb eredmény!

Aranyérem.

Próbáljatok és ítéljetelek!

A valódi

TORD-TRIPPE

kiirt patkányt, egeret és vakondot a nélkül, hogy más háziállatnak kárt okozna. Ezen szer sem arsenikumot, sem strychnint, sem phosphort vagy más a hányást ingerlő szert nem tartalmaz és a háziállatoknak teljesen ártalmatlan.

Ára 1 csomagnak 50 kr. 1-4

A. Cousseau Traverse Gazzino Mar-seille, a francia és olasz államvasutak szállítója.

Főraktár Kézdi-Vásárhely és környékére nézve:

Kovács Ferencz gyógyszerésznél.

Kiadó lakás.

A kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár épületének földszinti helyisége a hozzátartozó mel-lék-épületekkel és helyiségekkel együtt haszon-bérbe adandó.

Értekezhetni Dávid Gyulánál.

3-5

KATHREINER

Kneipp-malata-kávéja.

Csakis ezzel a védjeggyel valódi. Utánzásoktól óvakodjunk.

Felülmulhatatlan kávépótlék. Kapható mindenütt.

Magyar királyi államvasutak. Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1891. október hó 1-től. PREDEAL—NAGY-VÁRAD. Érvényes 1891. október hó 1-től.

Allo-mások	Vegyes-vonat	Sze-mély-vonat	Gyors-vonat	Allo-mások	Vegyes-vonat	Sze-mély-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Medgyes	(ind. regg. 10.09	éjjel 12.53	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	regg. 4.20 este 7.23	d. u. 2.48	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk. ind.)	" 12.53	
Botfalva	"	" 4.48 " 7.47		"	(ind. " 10.31	" 1.18	
Földvár	"	" 5.07 " 8.03		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	(érk. d. u. 12.28	" 2.49	
Mogyorós	"	" 5.26 " 8.23		Nagy-Enyed	(ind. " 1.08	" 3.47	este 8.07
Apáczs	"	" 5.42 " 8.37		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. " 1.35	" 4.07	
Kőpecs	"	" 6.02 " 8.57		Gyéres (elágazás Torda felé)	(ind. " 2.21	" 4.40	" 8.50
Ágostonfalva	"	" 6.09 " 9.04		"	(érk. " 2.31	" 4.52	
Alsó-Rákos	"	" 6.26 " 9.20		"	(érk. " 3.08	" 5.20	
Homoród	"	" 6.55 " 9.46		"	(ind. " 3.18	" 5.26	
Kacsa	"	" 7.12 " 9.59		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. " 5.14	regg. 6.52	" 11 01
Bene	"	" 7.32 " 10.20		"	(ind. este 6.08	" 7.40	" 5.30
Erked	"	" 7.52 " 10.36		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. " 10.44	" 11.51	
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	" 8.23 " 11.03		"	(ind. " 11.04	" 12.09	" 2.18
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	" 8.46 " 11.19		Budapest	(érk. regg. 6.35	" 8.40	regg. 7.30
		" 8.53 " 11.29					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.30 d. u. 1.10 d. u. 5.00	Brassó	indul reggel 5.20 regg. 8.50 d. u. 3.10
Imecsfalva	" " 4.47 " 1.37 " 5.17	Szász-Hermány	" " 5.39 " 9.09 " 3.29
Páva-Zabola	" " 5.04 " 1.44 " 5.34	Prázmár	" " 6.01 " 9.31 " 3.53
Kovászna	" " 5.26 " 2.16 " 6.06	Kökös	" " 6.14 " 9.44 " 4.06
Barátos	" " 5.46 " 2.41 " 6.36	Uzon	" " 6.27 " 9.57 " 4.23
Nagy-Borosnyó	" " 6.01 " 2.56 " 6.51	Kilyén	" " 6.42 " 10.12 " 4.38
Eresztvény	" " 6.18 " 3.13 " 7.08	Sepsi-Szentgyörgy	" " 7.04 " 10.32 " 5.03
Sepsi-Szentgyörgy	" " 6.53 " 3.53 " 7.48	Eresztvény	" " 7.31 " 10.59 " 5.31
Kilyén	" " 7.03 " 4.03 " 7.58	Nagy-Borosnyó	" " 7.49 " 11.17 " 5.53
Uzon	" " 7.17 " 4.19 " 8.12	Barátos	" " 8.13 " 11.41 " 6.22
Kökös	" " 7.30 " 4.32 " 8.25	Kovászna	" " 8.40 " 12.08 " 6.40
Prázmár	" " 7.47 " 4.51 " 8.47	Páva-Zabola	" " 8.53 " 12.21 " 6.53
Szász-Hermány	" " 8.07 " 5.14 " 9.07	Imecsfalva	" " 9.08 " 12.36 " 7.08
Brassó	érk. délelőtt 8.25 " 5.32 este 9.25	Kézdi-Vásárhely	érk. reggel 9.26 d. u. 12.54 este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.